

E L Ő T E R J E S Z T É S

***Tabajd Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2026. július 21. napjára összehívott rendes, nyílt testületi ülésére***

10. napirendi pont

Az előterjesztés címe és tárgya: *A Vörösmarty Mihály Központi Könyvtár 2025. évi beszámolója a „Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben végzett tevékenységéről és a Tabajd Könyvtári, Információs és Közösségi Hely 2025. évi szakmai működéséről”*

A tárgykört rendező jogszabály:

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény*
- a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény*

Előterjesztő:

Bárányos Csaba polgármester

Az előterjesztést készítette:

Dr. Fehér Diána aljegyző

Hidasi-Nagy Adrienn jegyzőkönyvvezető

Tisztelt Képviselő-testület!

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997.évi CXL. törvény alapján az önkormányzat a könyvtári feladatot kétféle módon láthatja el. Nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy megyei könyvtár szolgáltatásainak igénybevételeével teljesítheti.

A képviselő-testület 2012. december 28-i ülésén határozott arról, hogy megállapodást köt könyvtárellátási szolgáltatás nyújtására a Vörösmarty Mihály Könyvtárral.

A megállapodás határozatlan időre szól.

Ezen megállapodásban rögzítésre került, hogy a Könyvtár írásban tájékoztatja az Önkormányzatot a Megállapodásban foglaltak megvalósulásáról, a szolgáltató hely tevékenységéről.

Horváth Adrienn a Vörösmarty Mihály Központi Könyvtár igazgatója megküldte számunkra a Fejér Vármegyei 2025. évi könyvtári beszámolót, mely az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem az előterjesztés megvitatását, a határozati javaslatban foglaltak elfogadását.

Tabajd, 2026. július 16.

Tisztelettel:

Határozati javaslat:

***Tabajd Község Önkormányzata Képviselő-testületének
...../2026. (VII.21.) határozata***

a Vörösmarty Mihály Központi Könyvtár szakmai működéséről szóló beszámolóról

Tabajd Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Könyvtári feladatok ellátásáról szóló 2025. évi beszámolót megtárgyalta és azt tudomásul vette.

Határidő: azonnal

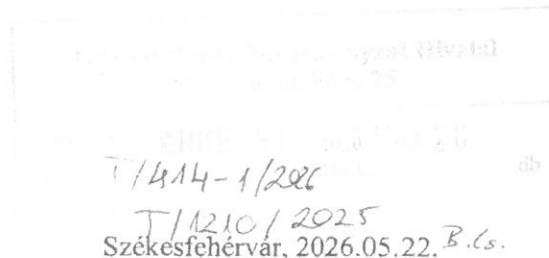
Felelős: polgármester

VÖRÖSMARTY
MIHÁLY
KÖNYVTÁR

KÖZPONTI
KÖNYVTÁR

Polgármesteri Hivatal
Tabajd
Dózsa György u. 2.
8088

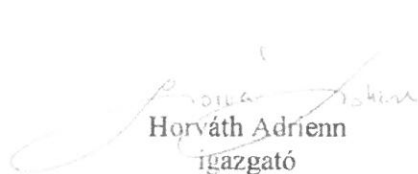
Ikt.szám: *2026/296-2/2025*
Előadó:
Mell: Tájékoztató
Tárgy: 2025. évi könyvtári beszámoló

Tisztelt Polgármester Úr!
Tisztelt Bárányos Csaba!

Csatolva küldöm a *Tájékoztató a Vörösmarty Mihály Könyvtár által a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben végzett tevékenységről és a Tabajd Könyvtári, Információs és Közösségi Hely 2025. évi szakmai működéséről* című dokumentációt.

Székesfehérvár, 2026.05.22.

Köszönettel és üdvözlettel:

Horváth Adrienn
igazgató

Vörösmarty Mihály Könyvtár

Tájékoztató

a Vörösmarty Mihály Könyvtár által
a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben
végzett tevékenységről
Tabajd Könyvtári, Információs és
Közösségi Hely
2025. évi szakmai működéséről

HORVÁTH ADRIENN
VÖRÖSMARTY MIHÁLY KÖNYVTÁR
igazgató

Tartalomjegyzék

1.	Helyzetkép a Fejér vármegyei kistélepülési ellátásról	3
1.1.	A KSZR működési alapelveinek való megfelelés, a kistélepülési könyvtári ellátás megszervezése	3
1.2.	Fejér vármegye KSZR településeinek könyvtárellátási helyzete számokban	4
1.3.	Könyvtárhasználat a szolgáltatóhelyeken	5
1.4.	Humán erőforrás	8
1.5.	Szakmai képzés, továbbképzés	10
2.	Tabajd Könyvtári, Információs és Közösségi Hely szakmai működésének bemutatása	11
2.1.	Főbb statisztikai adatok	11
2.2.	Állománymenedzsment	11
2.3.	Dokumentum- és információszolgáltatás	11
2.4.	Közösségi szolgáltatások	12
2.5.	Eszközbeszerzés	12
2.6.	Kommunikáció	13
2.7.	Szakmai képzés, továbbképzés	13
3.	Fejlesztendő területek	13
4.	Melléklet: Bibliográfia a 2025-ben Tabajd megjelent cikkek adataival	15

1. Helyzetkép a Fejér vármegyei kistélepülési ellátásról

1.1. A KSZR működési alapelveinek való megfelelés, a kistélepülési könyvtári ellátás megszervezése

Fejér vármegyében a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (továbbiakban KSZR) működtetése – állami költségvetési támogatással a Vörösmarty Mihály Könyvtár szakmai támogatása mellett, a jogszabályi kereteknek (39/2013. EMMI rendelet) megfelelően folytatódott 2025-ben.

A Vörösmarty Mihály Könyvtár szervezeti struktúrája 2025. április 14-gyel megváltozott és létrejött a Módszertani és településselátási osztály, valamint a Gyűjteményszervezési osztály. Korábban egy osztály két csoportja voltak. A feladatokat a Módszertani és településselátási osztály keretében 1 fő könyvtáros (nyilvános könyvtári jegyzéken szereplő könyvtár, továbbiakban NYKJ–KSZR), 2 fő könyvtárkezelő, 1 fő informatikus kolléga látja el. A KSZR települések gyűjteményszervezésével 2 fő gyűjteményszervező kolléga foglalkozott az év folyamán. A kiszállásokat támogató sofőr az év második felében nem állt rendelkezésre. Az éves teendők tervezése, szervezése a korábbi évektől eltért. Könyvtárunk épületfelújításon esett át, ebből adódóan fizikailag június-szeptember időszakban a Módszertani és településselátási osztály munkatársai a korábbiaktól eltérő helyszínen végezték feladataikat. Személyi változás is történt az első negyedévben, 1 fő könyvtáros nyugdíjba vonult, akinek a helyét 1 fő könyvtárkezelő töltötte be. A személyi változás, a feladatmegosztás újra szervezése, a különböző osztályokon és munkacsoportban végzett feladatok rugalmasságot, összehangolt munkát igényeltek.

A szolgáltatóhelyek működési feltételeit és a szolgáltatások szakmai színvonalát az év során folyamatosan felül kellett vizsgálni a személyi, nyitvatartási idők változtatásai miatt.

Év elején a kulturális statisztikai jelentések (vármegyei szinten 147 könyvtár) begyűjtése, ellenőrzése, majd a beszámolók munkatervek készítése (minisztériumi, önkormányzati), az éves képzési, és rendezvénytervek összeállítása az előző évek gyakorlatától eltérően történt. A személyi változások, az átmeneti munkakörülményeink egyedi, időgazdálkodó megoldásokat eredményeztek osztályunkon. A településeken végzett helyszíni munkák ugyan lecsökkentek, de a kapcsolattartás, a segítségnyújtások folyamatosak voltak. Kapcsolódtunk országos felhívásokhoz, pályázatokhoz, az eredményekről tájékoztattuk a kollégákat. Jelentősen megnövekedett a tanácsadásaink száma.

2025. január 1-től Seregélyes csatlakozott a kistélepülési ellátáshoz, így tárgyévben 25 NYKJ-en lévő települési könyvtár, és 83 szolgáltatóhely biztosította a könyvtári ellátást, ez a vármegye településeinek 76 %-a.

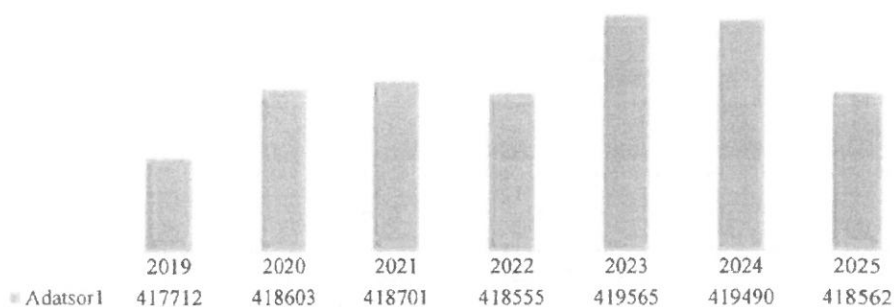
Továbbra sem sikerült könyvtárost alkalmazni, így a szolgáltatás szünetelt: Kajászó, Sárkeszi, Sárosd, Zichyújfalu településeken. Sárosdon és Zichyújfaluban könyvtármegnyitót tartottak a 2025. év végén, de a szolgáltatás elindítását csak 2026-tól tervezték.

KSZR Díjjal jutalmaztuk a tárgyévben legkiemelkedőbb munkát végző kollégát, amelyet Felcsút, Könyvtári Információs és Közösségi Hely dolgozója nyerte el. Filmszalag Díjat adtunk át a KönyvtárMozi szolgáltatás éves munkája elismeréseként, Mezőfalva Könyvtári, Információs és Közösségi Hely kollégájának. Egyéb díjjal jutalmazott kollégáink: Cece – „Nők Lapja Példakép Emlékdíj 2025” - kultúra kategóriában; Kulcs – Kulcsért díj, szakmai munkájáért.

Az állami támogatás felhasználásra került. Szorosabb kapcsolattartásra, együttműködésre, információközvetítésre törekedtünk a fenntartókkal, kollégákkal.

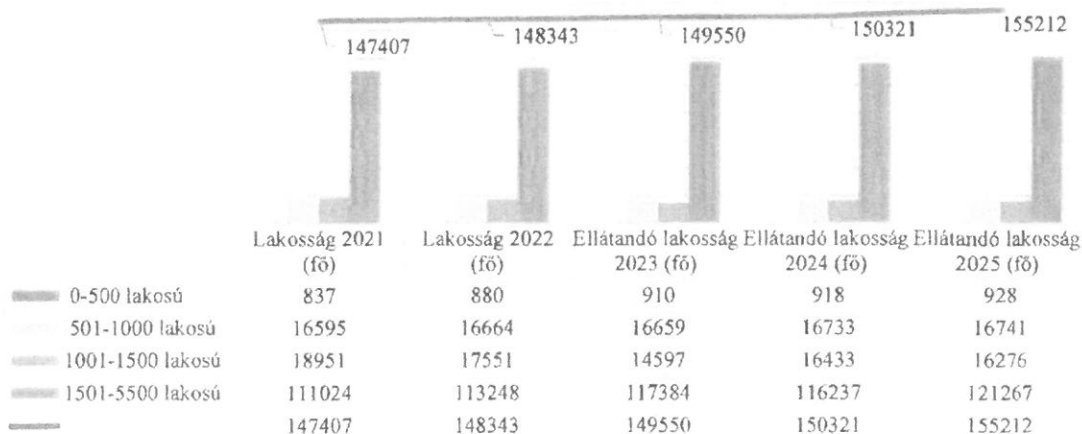
1.2. Fejér vármegye KSZR településeinek könyvtárellátási helyzete számokban

2025-ben Fejér vármegye 418 562 fős lakosságának 37,08-a (155 212 fő) KSZR településeken jutott könyvtári szolgáltatáshoz, a KSZR településeken 4 891 fővel emelkedett az ellátott lakosok száma, míg 2024-ben 35,8 %-a volt ez az arány.

1. ábra Fejér vármegye lakónépessége (2019–2025)¹

Lakosság tekintetében az 1501–5500 fő kategóriában a lakosság száma 5 030 fővel nőtt, így ebben a kategóriába tartozik az ellátandó települések lakosainak 78,13%-a. A többi kategóriában minimális a változás. A változás még akkor is jelentős, ha az új csatlakozó, Seregélyes lakosainak számát nem számoljuk (2025. január 1-én 4 299 fő²).

2. ábra Fejér vármegyei KSZR települések ellátott lakosság számának alakulása (2021–2025)

¹ Központi Statisztikai Hivatal A lakónépesség nem, vármegye és régió szerint, január 1. https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0034.html (Letöltve:2026.03.17.)

² Seregélyes adatlapja a Helységnevtár oldalán. https://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=20206 (Letöltve:2026.03.31.)

2025		Könyvtárak száma (db)	Lakosságszám összesen (fő)
Könyvtárellátási szolgáltató helyek	Megyei hatókörű városi könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 0–500 lakosú településen	3	928
	Megyei hatókörű városi könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 501–1000 lakosú településen	21	16 741
	Megyei hatókörű városi könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1001–1500 lakosú településen	13	16 276
	Megyei hatókörű városi könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1501–5500 lakosú településen	46	121 267
	Összesen	83	155212
Nemzetiségi könyvtárat fenntartó nemzetiségi önkormányzattal kötött megállapodás alapján ³		1	1 119
A települési közkönyvtári és iskolai könyvtári feladatokat együttesen ellátó szolgáltató helyek száma ⁴		3	4 374
Ebből: megkötött megállapodások száma		1	1 119

1.3. Könyvtárhasználat a szolgáltatóhelyeken

A szolgáltatóhely használatának és a használók személyes adatainak nyilvántartását, gyűjtését a könyvtáros végzi. A vármegyei könyvtár ehhez a munkához biztosítja a megfelelő űrlapmintákat, segít azok kitöltésében, segédanyagot biztosít.

³ Beloianisz Görög Nemzetiségi Önkormányzata

⁴ Alcsútdoboz, Beloianisz, Magyaralmás

2025		Olvasók száma összesen							
Település	Lakónépesség	Regisztrált használók	Személyes használat	Az összesből Internet használat	Telefon, fax, e-mail	OPAC, honlap	Külsőszótt dokumentumok	Helyben használt dokumentumok	Regisztrált használók (14 éven alatti)
Összesen (83)	155 212	8 639	55 144	6 469	2 776	1 830	92 922	117 143	3 116
1–500 lakosú településen (3)	928	93	331	3	46	0	606	951	28
501–1000 lakosú településen (21)	16 741	897	4 989	1 319	61	0	4 989	8 538	288
1001–1500 lakosú településen (13)	16 276	938	7 949	554	145	0	7949	12 383	357
1501–5500 lakosú településen (46)	121 267	6 711	79 653	4 593	2 524	1 830	79 653	95 271	2 443

A statisztikai adatszolgáltatáshoz minden évben képezzük kollégáinkat csoportosan, egyénileg egyaránt. E nyilvántartások alapján készítették el év elején a szolgáltató helyek 2025. évi statisztikai jelentésüket, amelynek legfontosabb használói adatait tartalmazzák a táblázatok.

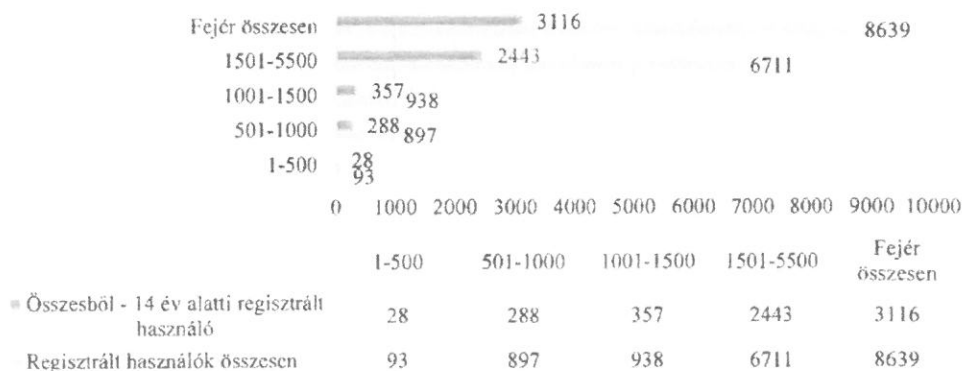
A beiratkozott olvasók átlagosan 36%-a 14 év alatti, ez település méret szerint:

1–500: 30 %

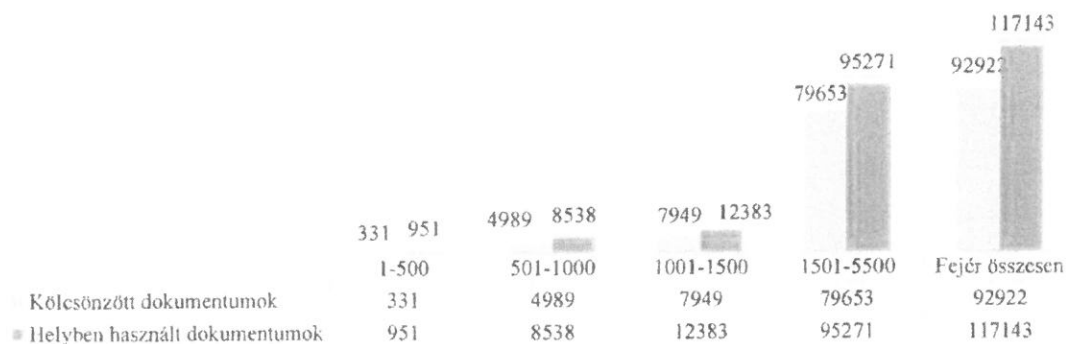
501–1000: 32 %

1001–1500: 38 %

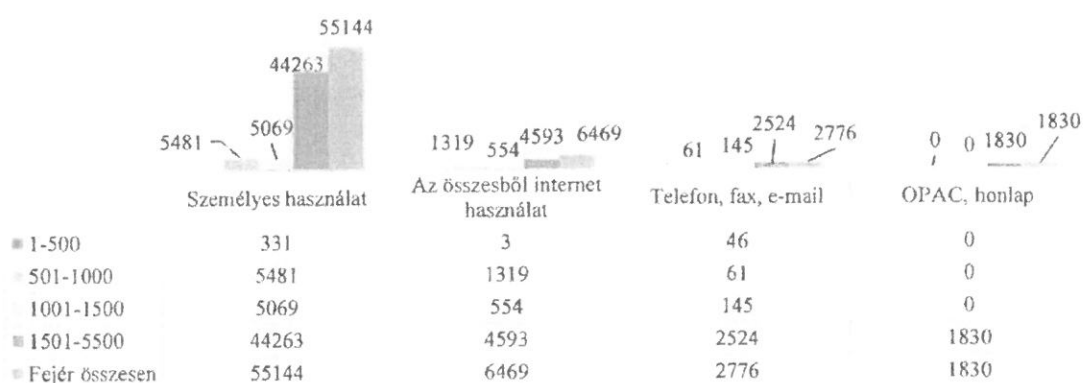
1501–5500: 36,4 %

3. ábra A regisztrált használók számának alakulása 2025

4. ábra A kölcsönzött és helyben használt dokumentumok száma 2025-ben

5. ábra Könyvtárhasználati adatok 2025

A regisztrált olvasók száma 622 fővel nőtt, míg a 14 éven aluli olvasók száma 753 fővel csökkent az előző évhez képest. A településeken más-más okra vezethető vissza ez a csökkenés. A személyes használat 2 124 alkalommal, a közvetlen helyben használt dokumentum 66 208 db -al nőtt. Ennek oka, hogy a korábban becsléssel történő adatközlés helyett mintavételes eljárást alkalmaztunk a módszertani minta átadást követően.

6. ábra Fejér vármegye könyvtárhasználati adatai (2022–2025)

1.4. Humánerőforrás

Személyi feltételek a kistelepüléseken ⁵														
Település	Lakosságszám	Nyitvatartás		A szolgáltatóhelyeken dolgozó kollégák										
		Napok száma hetente átlagolva	Órák száma hetente átlagolva	Közalkalmazotti jogviszonyban összesen	Foglalkoztatott közalkalmazotti jogviszonyban átlagolva	Részmunkaviszonyban átlagolva	Részmunkaviszonyban összesen	Megbízási jogviszonyban átlagolva	Megbízási jogviszonyban összesen	Közvetlen munkaviszonyban átlagolva	Közvetlen munkaviszonyban összesen	Önkéntes átlagolva	Önkéntes összesen	Képesítés megfelel a jogszabályi előírásoknak (%)
Összesen (83)	155 212	3	11	15,25	0,45	49	0,36	10,25	0,26	0	0	2,15	0	81%
1–500 lakosú településen (3)	928	2,00	7,00	0	0	0,5	0,5	0	0	0	0	0	0	100%
501–1000 lakosú településen (21)	16 741	2,78	8,72	0,5	0,5	14,25	0,27	2,25	0,22	0	0	0	0	100%
1001–1500 lakosú településen (13)	16 276	3,00	13,17	1	0,5	8	0,32	0,5	0,5	0	0	1,15	0,56	100%
1501–5500 lakosú településen (46)	121 267	3,51	15,13	13,75	0,81	26,25	0,35	7,5	0,32	0	0	1	1	24%

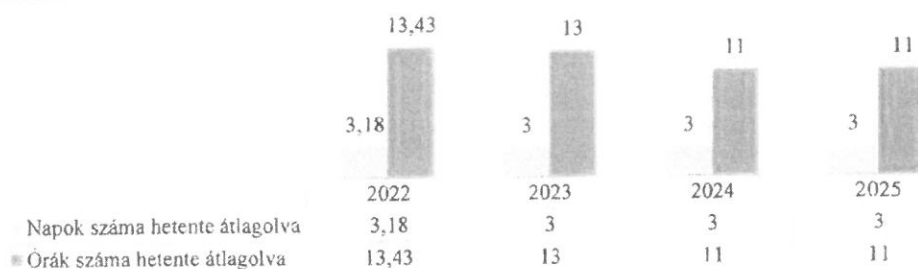
Kihívást legtöbbször a kistelepüléseken gyakran változó munkatársi gárda okoz, akik gyakran motiválatlanok. Általános tapasztalat, hogy egyre nehezebb a kistelepüléseken akár érettségizett jelölteket találni a könyvtári szolgáltató helyekre, emiatt átmenetileg szünetelő időszakok is vannak a működésükben. Összességében a nem működő, az átmenetileg szünetelő, a párhuzamosan két településen szolgálatot teljesítő kollégák mínusz 6,35 főt jelentettek az év folyamán. A statisztika jelentésnél szembesültünk a megosztott munkakörökből adódó évközi tapasztalt nehézségekkel - mint a könyvtárak nyitvatartási idő módosulásai, a háttérmunkára

⁵ Az emberi erőforrások minisztere 39/2013. (V. 31.) EMMI rendelete a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről 5. § (1) g) a szolgáltató helyen a kistelepülési önkormányzat
ga) 1500 fő alatti lakosságszámú kistelepülésen legalább érettségivel,
gb) 1500–2500 fő közötti lakosságszámú kistelepülésen középfokú szakirányú végzettséggel,
gc) 2500 fő feletti lakosságszámú kistelepülésen közalkalmazotti jogviszonyban, felsőfokú végzettséggel és könyvtáros szakképzettséggel rendelkező személyt foglalkoztat.

fordított időkorlát. Az átlagot tekintve 15,25 fő főfoglalkozású kolléga van vármegyénkben, ebből is 13,75 fő az 1501–5500 lakosú településen látja el a könyvtári teendőket.

A személyi feltételek biztosítása az önkormányzatok hatáskörébe tartozik, a nyitvatartási idő biztosításával – ellátó könyvtárként minden alkalmat megragadunk, hogy a lakosok ellátása közel azonos szinten legyen biztosított. A személyi változások általában váratlanul történnek, amiről nem értesülünk azonnal.

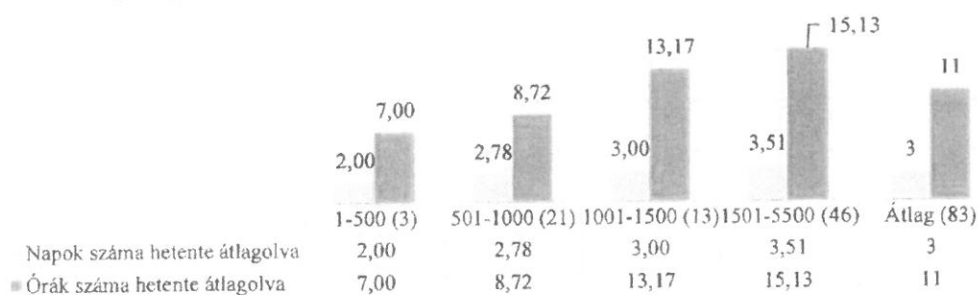
A 2024–2025 évek adatai azonosak - a napok, órák száma két-három éve gyakorlatilag változatlanok.

7. ábra Nyitvatartási idő (2022–2025)

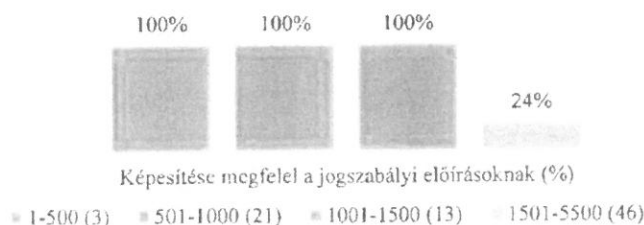
Könyvtáranként mutatkoztak negatív, pozitív irányú változások. Egyenes arányú növekedés mutatható ki a lakosság szám kategóriák és a nyitvatartási idő között.

A legkisebb és a legmagasabb kategóriát összevetve több mint duplája a nyitvatartási idő.

8. ábra Nyitvatartási idő 2025

Az alacsony óraszámú foglalkoztatás továbbra sem ösztönöz helyi lakost a könyvtári feladatok kizárólagos ellátására, könyvtáros végzettségű kolléga ezért nem is pályázik a meghirdetett állásokra. A kollégák képzésének aránya lakosság kategóriák szerint - nem változott az előző évhez képest.

9. ábra Képzés megfelel 2025

A magas lélekszámú települések egynegyede foglalkoztatott megfelelő képesítésű kollégát. Ennek okai elsősorban az alacsony óraszámú foglalkoztatás, vagy az osztott munkakörök miatt tapasztalható.

1.5. Szakmai képzés, továbbképzés

246 fő résztvevő mellett tartottuk meg Fejér vármegye könyvtárosainak három alkalommal továbbképzéseinket. Aktuális könyvtári trendek, innovatív megoldások, jogyakorlatok, egyéb javaslatok alapján állítottuk össze a szakmai napokat. Előadóknak települési kollégákat is meghívtunk, a szorosabb együttműködést támogatva (Dunaújváros, Ercsi, Lepsény, Mezösztgyörgy).

Márciusi továbbképzés témái voltak: A Fejér Vármegyei Webarchívum és ami mögötte van (Bódog András (Vörösmarty Mihály Könyvtár, informatikus); Polgári kori Magyarország egyesületei - adatbázisbemutató (Kesztyűsné Csuti Judit (Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Vármegyei Levéltára, levéltáros); Privát hobbiból nemzeti emlékezet – a 15 éves Fortepan titkai (Török András, Fortepan); A Folkloradatbázis alapelvei, struktúrája és fejlesztési perspektívái (Pávai István, népzene kutató, a Hagyományok Háza Gyűjteményi Főosztálya Katalógizálási Osztályának vezetője és Zagyva Natália, digitálisprojekt-menedzser, a Hagyományok Háza Adatbázis Szakcsoportjának vezetője); Mélyítjük, vagy áthidaljuk? avagy Léteznek-e generációs ellentétek a könyvtárosok között? (Bajnok Tamara: KI, Könyvtári Minőségfejlesztési Osztály, osztályvezető) A júniusi továbbképzéstémái voltak: Mozaikok Lepsényből c. könyv és a Helyi értéktár bemutató Helytörténeti percek sorozat bemutatása (Borsos György - könyvtáros Lepsényi Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár); A VMK tartalomszolgáltató tevékenysége, a különböző közösségi oldalak bemutatás, helyismereti tartalmak az online felületen (Marton Gábor Márk, Informatikai és tartalomszolgáltató osztály); Eötvös József Művelődési Ház és Könyvtár megjelenése a közösségi média felületein (Harsányi Péter könyvtáros, Ercsi); A közösségi média, a különböző társadalmi csoportok megszólítása, ennek jó gyakorlata. (Balog Judit, igazgató, Vachott Sándor Városi Könyvtár, Gyöngyös); Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár, Szentendre: a könyvtár közösségi média gyakorlatának bemutatása (Béres Zsófia -zenei és ifjúsági könyvtáros, Kovács-Buday Zsuzsanna -gyermekkönyvtáros; Fakultatív program: „Egy múzeum tekintete” – A Szent István Király Múzeum első 150 éve című kiállítás megtekintése.

A novemberi továbbképzésen témák voltak: Tóth György Emlékérem, KSZR Díj, Filmszalag Díj átadása; Könyvtári kihívás, könyvtári jogyakorlat (Kiss Péter, Mezösztgyörgy); Könyvtári jogyakorlat a dunaújvárosi könyvtárban található média dokumentumok tükrében (Fábián Péter Dunaújváros); Lencsés Rita gyógynövényes előadása, Egészségfejlesztési Iroda; Formálódás: Művészetterápiás bemutató foglalkozás (Szűts Angéla).

Először került sor előre felvett oktatóanyag szóbeli tájékoztatással egybekötött megosztására a KSZR települések dolgozóinak – GDPR - adatkezelési tájékoztató frissítésével egybekötve.

Az év elején 9 alkalommal 69 település részvételével, majd év végén 4 alkalommal 64 település részvételével tartottunk képzést a Kultstat felület használatáról, az új típusú jelentésről - előkészítve a 2025. évről szóló adatszolgáltatást. Egyéni képzés a településen szolgálatot teljesítő új kollégáknak személyesen (Bodajk, Seregélyes, Sárosd, Zichyújfalu) tartottunk.

Együttműködésünket erősítve -szakmai kirándulást szerveztünk novemberben a veszprémi Eötvös Károly Könyvtárba, illetve a szentgáli szolgáltatóhelyre. A szakmai tapasztalatcserére az év